

Senat Sveučilišta u Zadru, svjestan važnosti uloge Sveučilišta u razvoju znanosti, društva i kulture, jedinstvenog poziva njegovih članova/članica, prihvaćajući odgovornost za očuvanje i afirmaciju etičkih dimenzija visokog obrazovanja i istraživanja, prihvaćajući suodgovornost za stvaranje moralnovrijednosnog ozračja u kojemu će prioritet imati vrijednosti poštenja, znanstvene čestitosti, pravednosti i odgovornosti,

donosi sljedeće zaključke:

I.

Moralna osjetljivost i etički način razmišljanja i djelovanja jesu i trebaju biti sastavnicom procesa znanstvenonastavnog i istraživačkog rada.

Sveučilište je središnje mjesto posredovanja, prenošenja i razvijanja ne samo znanja nego i temeljnih općeljudskih i akademskih vrijednosti.

Od svakog se člana/članice sveučilišne zajednice očekuje da trajno i odgovorno ukazuje na prave vrijednote, doprinosi njihovu prepoznavanju i ostvarivanju u skladu s pravim ciljem i svrhom svog poslanja. Pritom nije riječ samo o poštivanju temeljnih moralnih načela i vrijednosti, nego i o stvaranju ozračja koje podupire etos i kulturu odgovornosti.

II.

Obveza je svakog člana/članice sveučilišne zajednice – nastavnika, suradnika, administrativnog, nenastavnog osoblja i studenata – slijediti pravila ponašanja definirana Etičkim kodeksom, pridržavati se njegovih načela i smjernica, te pozitivnim osobnim primjerom poticati etičko ponašanje radi očuvanja dostojanstva i ugleda profesije i sveučilišne zajednice u cjelini.

III.

Svaki član/članica akademske zajednice ima dužnost štiti i promovirati temeljna načela i vrijednosti kao što su: ljudsko dostojanstvo, prava osobe, akademske slobode, poštenje, čestitost, pravednost, odgovornost, u skladu s pravim ciljem i svrhom svog poslanja.

IV.

Uvažavajući svoju institucionalnu odgovornost, Sveučilište se kao mjesto poučavanja, istraživanja i intelektualne formacije obvezuje njegovati i zahtijevati dobru znanstvenu praksu, promovirati etički odgovorno poučavanje i znanstvenoistraživački rad.

V.

Članovi/članice sveučilišne zajednice oštro osuđuju i odbacuju etički nedopustive postupke i svaki oblik ponašanja nedostojan njihova poziva.

Etički je nedopušteno svako ponašanje koje vrijeđa i ugrožava ljudsko dostojanstvo ili ima za cilj povredu ljudskog dostojanstva, profesionalnog integriteta te časti i ugleda Sveučilišta, a to su:

- svaki oblik neposredne i/ili posredne diskriminacije;
- sve vrste stereotipa i predrasuda;
- zloraba osobnog autoriteta ili autoriteta institucije za privatne interese;
- zloraba resursa, imena i ugleda Sveučilišta;
- svaki oblik povrede akademskog integriteta;
- svaki oblik povrede intelektualnog vlasništva (plagiranje, falsificiranje podataka, krivotvorenje sadržaja, zloraba autorstva i drugo);
- svaki oblik korupcije, tj. zloraba povjerenje moći za privatne interese ili stjecanje osobne koristi i povlastica.

VI.

Od svakog se člana/članice sveučilišne zajednice očekuje da međusobne odnose temelji na otvorenosti, povjerenju, suradnji, međusobnom priznanju, te na taj način doprinosi potpunijem promicanju ljudske osobe.

VII.

Osobe obuhvaćene ovim Kodeksom obvezne su ponašati se tako da svojim djelovanjem služe općem dobru sveučilišne i šire zajednice te opravdaju povjerenje javnosti.

U Zadru, 25. svibnja 2010.

Na temelju članka 59, stavka 2, točke 11. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, br. 123/03, 198/03, 105/04 i 174/04) i članka 31. Statuta Sveučilišta u Zadru (pročišćeni tekst rujan 2005) Senat Sveučilišta u Zadru na svojoj IX. sjednici u akademskoj godini 2009/2010, održanoj 25. svibnja 2010, donio je

ETIČKI KODEKS

I. UVODNE ODREDBE

Ovim Kodeksom utvrđuju se opće etičke smjernice kojima je svrha štititi, orijentirati i promicati odgovorno i etički utemeljeno ponašanje i djelovanje svih članova/članica sveučilišne zajednice u skladu s temeljnim etičkim načelima i najvišim etičkim standardima znanstvenoga, nastavno-obrazovnog i stručnog rada.

Od svakog se člana/članice sveučilišne zajednice – nastavnika, suradnika, studenata, administrativnog, tehničkog i drugog nenastavnog osoblja – očekuje da slijedi pravila ponašanja definirana Kodeksom, te da pozitivnim osobnim primjerom potiče etičko ponašanje radi očuvanja dostojanstva i ugleda profesije i sveučilišne zajednice u cjelini.

Svrha se ovog Kodeksa ne iscrpljuje samo u nastojanju da svi članovi/članice sveučilišne zajednice usklade svoje ponašanje s najvišim etičkim standardima i otklone svako ponašanje koje predstavlja povredu tih standarda, već je njegova zadaća stvaranje ozračja prikladna za ostvarenje, usavršavanje i nesmetan razvoj svakog člana/članice sveučilišne zajednice i Sveučilišta u cjelini. Stoga se zadaća ovog Etičkog kodeksa ne ograničava samo na nabranje onog što nije dopušteno, nego ima za cilj afirmaciju temeljnih vrijednosti sveučilišne institucije.

II. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Etički kodeks utvrđuje skup temeljnih etičkih načela, vrijednosti i u njima utemeljene obveze, dužnosti, prava i odgovornosti kojima se uređuju ljudski i profesionalni odnosi između članova sveučilišne zajednice.

Članak 2.

Etički kodeks ne može biti nadomjestak za postojeću zakonsku regulativu, građanske, kaznene, upravne ili stegovne postupke uređene pravnim propisima ili normama Sveučilišta, već nastoji štititi i afirmirati etičke vrijednosti relevantne za djelovanje sveučilišne zajednice i etičko ponašanje svakog njezina člana/članice.

Članak 3

Svaki član/članica sveučilišne zajednice mora se pridržavati odredaba ovog Kodeksa.

III. TEMELJNA NAČELA

Članak 4.

Dostojanstvo ljudske osobe

Svaki član/članica sveučilišne zajednice ima moralnu obvezu i pravo štititi i promicati neotuđivu vrijednost, tj. dostojanstvo vlastite osobe, kao i ljudsko dostojanstvo svakog člana/članice Sveučilišta u Zadru.

Moralna je obveza i pravo svakog člana/članice sveučilišne zajednice poštovati ljudsko dostojanstvo i sva prava koja iz njega proizlaze.

Svi članovi/članice sveučilišne zajednice dužni su u međusobnim odnosima ponašati se na način svojstven dostojanstvu ljudske osobe. To uključuje obvezu svakog člana/članice sveučilišne zajednice da se u međusobnim odnosima rukovodi načelom uzajamnog priznavanja i poštovanja, načelom kolegijalnosti i solidarnosti te da odgovorno sudjeluje u ostvarivanju zajedničkog dobra sveučilišne zajednice.

Svi oblici ponašanja koji su suprotni poštivanju ljudskog dostojanstva etički su neprihvatljivi.

Etički je nedopušteno svako ponašanje koje vrijeđa i ugrožava ljudsko dostojanstvo ili ima za cilj povredu ljudskog dostojanstva: svi oblici diskriminacije, predrasuda i stereotipa.

Članak 5.

Prava osobe

Svakom članu/članici sveučilišne zajednice pripadaju sva prava koja proizlaze iz dostojanstva osobe.

Svakom članu/članici pripada također dužnost da ta prava poštuje, odnosno da ih pod istim uvjetima priznaje i drugima. Svaki član/članica sveučilišne zajednice obvezuje se na odgovorno ostvarivanje prava.

Članak 6.

Jednakost i pravednost

Svi članovi/članice sveučilišne zajednice jednaki su u svojem ljudskom dostojanstvu i pravima. Temelj jednakosti jest osobno dostojanstvo.

Od svakog se člana/članice sveučilišne zajednice očekuje da djeluje u skladu s načelom jednakosti i pravednosti.

Od svakog se člana/članice sveučilišne zajednice očekuje objektivnost i nepristranost u akademskim, istraživačkim, administrativnim, poslovnim i upravljačkim djelatnostima.

Svaki član/članica sveučilišne zajednice ima pravo i dužnost kontinuirana profesionalnog razvoja, što uključuje pravo na nesmetano profesionalno usavršavanje u skladu s osobnim mogućnostima, preferencijama i potrebama.

Sveučilište se obvezuje zajamčiti svim članovima/članicama sveučilišne zajednice jednake uvjete napredovanja i usavršavanja kao nužnih pretpostavki izvrsnosti i odgovorna profesionalnog ispunjavanja svojih obveza.

Članak 7. **Akademski sloboda**

Svaki član/članica sveučilišne zajednice obvezuje se na odgovorno služenje slobodom u svom djelovanju. Od svakog se člana/članice sveučilišne zajednice očekuje da poštuje, štiti i unaprjeđuje akademske slobode.

Svakom se članu/članici akademske zajednice jamči sloboda u poučavanju, istraživanju i studiranju u skladu s općepriznatim pravilima etičkog djelovanja.

Svakom se nastavniku/nastavnici u odgovornu traganju za istinom jamči sloboda znanstvenog istraživanja, poučavanja, odabira metoda poučavanja, kreiranja studijskih programa, mišljenja i izražavanja.

Svaki član/članica sveučilišne zajednice ima pravo na slobodno iznošenje i razmjenu mišljenja i uvjerenja, pravo na sudjelovanje u raspravama uz obvezu pridržavanja normi istinitosti, razboritosti, korektnosti i argumentirana, uljuđena dijaloga.

Članak 8. **Kolegijalno ponašanje i suradnja**

Svaki član/članica sveučilišne zajednice obvezuje se slijediti načela kolegijalnog ponašanja, međusobnog uvažavanja temeljena na poštovanju dostojanstva ljudske osobe i prava koja iz njega proizlaze.

Svaki član/članica sveučilišne zajednice ima dužnost podupirati kolegijalni i suradnički odnos temeljen na uzajamnom povjerenju.

Etički je nedopušteno omalovažavanje kolega i svaki oblik neuljudna i necivilizirana ponašanja prema kolegama.

Od svakog se člana/članice sveučilišne zajednice očekuje da nikada ne zlorabi osobni autoritet ili autoritet institucije za osobnu korist i da nikada ne dopusti utjecaj osobnih interesa na objektivno prosuđivanje te na etično i profesionalno obavljanje propisanih obveza.

Obveze nastavnika/nastavnica prema kolegama, posebice mlađim, uključuju pomoć u akademskim dužnostima, pri čemu pravila dobre znanstvene prakse trebaju biti sastavnicom poučavanja, tj. znanstvene izobrazbe.

Članak 9.
Odnos prema studentima

Svaki član/članica sveučilišne zajednice ima dužnost na častan, objektivan, nepristran i pravičan način odnositi se prema studentima. Ova se dužnost temelji na poštivanju studentove osobnosti i poštivanju položaja studenta kao ravnopravna člana akademske zajednice.

Članak 10.
Profesionalna odgovornost

Svaka je ljudska osoba kao nositelj prava ujedno i nositelj odgovornosti. U moralnom smislu odgovornost je obveza i dužnost prema dobru i vrijednostima.

Od svih članova/članica sveučilišne zajednice očekuje se kompetentno i odgovorno ispunjavanje profesionalnih obveza.

Od svakog se nastavnika/nastavnice očekuje odgovorna provedba nastavnog i znanstvenoistraživačkog rada. To uključuje odgovornost za kvalitetu poučavanja i provođenje znanstvenoistraživačkog rada u skladu s pravilima dobre znanstvene prakse, kako je određeno *Etičkim kodeksom odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju Republike Hrvatske*.

Od nastavnika/nastavnica očekuje se da potiču studente na visoka obrazovna postignuća i stjecanje kompetencija koje će omogućiti cjeloživotno učenje.

Članak 11.
Odgovornost prema sveučilišnoj zajednici

Svi članovi/članice sveučilišne zajednice dužni su promicati zajedničko dobro sveučilišne zajednice.

Etički je neprihvatljivo zlorabiti autoritet institucije radi ostvarivanja privatnih interesa ili stjecanja privilegija.

Svaki član/članica sveučilišne zajednice dužan je odgovorno se odnositi prema imovini i svim resursima sveučilišne zajednice.

Nijedan član/članica sveučilišne zajednice ne smije na neprimjeren način koristiti logotip ili ime i reputaciju Sveučilišta.

Etički je neprihvatljivo namjerno predstavljanje osobnih stavova i uvjerenja kao službenog stava Sveučilišta radi stjecanja osobne koristi.

Članak 12.
Odgovornost prema javnosti

Svi članovi/članovi sveučilišne zajednice imaju dužnost u odnosu s javnošću i u javnim nastupima promovirati temeljne vrijednosti svoje profesije i Sveučilišta u Zadru.

Svaki član/članica akademske zajednice odgovoran je za istinito predstavljanje rezultata istraživačkog rada.

Članak 13.
Akademski integritet

Od svakog se člana/članice sveučilišne zajednice očekuje da čuva integritet svog poziva i ugled sveučilišne zajednice u kojoj djeluje i kojoj pripada.

Od svakog se nastavnika/nastavnice očekuje da u obavljanju svog poziva teži znanstvenom integritetu, objektivnosti i profesionalnoj izvrsnosti kao standardima u poučavanju i istraživanju, da promiče kvalitetu nastavnog i znanstvenoistraživačkog rada te da svoj rad poduzima i prezentira profesionalno i časno, čuvajući ugled profesije i akademske zajednice kojoj pripada.

Neetičnim se smatra svaki oblik povrjede akademskog integriteta odnosno znanstveno nepoštenje i prijevara u znanosti. To uključuje, ali se ne ograničava samo na:

- povrjedu intelektualnog vlasništva ili plagiranje (predstavljanje tuđih riječi, ideja ili radova, objavljenih, neobjavljenih, dostupnih na Internetu, kao vlastitih);
- krivotvorenje podataka: falsificiranje ili izmišljanje bilo koje informacije ili citata u akademskom radu.

Znanstvena čestitost bitna je sastavnica akademskog integriteta. Ona je istovremeno etička norma i temelj različitih pravila znanstvene profesionalnosti, odnosno dobre znanstvene prakse.

Članovi/članice akademske zajednice obvezuju se da će njegovati i poštovati načela znanstvene profesionalnosti, tj. dobre znanstvene prakse, a to znači:

- da će raditi sukladno načelima i metodama vlastitih disciplina (*lege artis*);
- da će pouzdano dokumentirati primijenjene izvore, pomoćna sredstva, metode i rezultate;
- da doprinose i postignuća drugih neće koristiti za vlastite prednosti.

Pravila za osiguranje dobre znanstvene prakse sastavnica su poučavanja i izobrazbe mladih znanstvenika na Sveučilištu. Sveučilišni nastavnici dužni su brinuti se za znanstveni napredak i profesionalni razvoj čija je bitna sastavnica znanstvena čestitost.

Članak 14.
Dužnosti, obveze i prava studenata

Studenti/studentice ravnopravni su članovi/članice sveučilišne zajednice te im pripadaju sva prava koja proizlaze iz dostojanstva njihove osobe. Sveučilište se obvezuje štititi i podupirati sva

prava studenata/studentica sukladno zakonu, propisima Sveučilišta i temeljnim etičkim načelima i normama ponašanja i djelovanja.

Od svakog se studenta/studentice očekuje odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza.

Svaki student/studentica ima pravo i dužnost aktivno sudjelovati u obrazovnom procesu, koristiti konzultacije, zatražiti pomoć ili savjet koji se odnosi na studij; putem izabranih predstavnika iznositi mišljenje u svezi s njihovim pravima i obvezama.

Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela.

U provedbi znanstvenog rada i objavljivanju rezultata toga rada za studente vrijede ista pravila dobre znanstvene prakse koja su utvrđena *Etičkim kodeksom odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju Republike Hrvatske*.

Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povredu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na:

- razne oblike prijevare kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izrijekom dopušteno;
- razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost na ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijem; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita.

Etički je nedopustiva svaka uporaba računalnih sustava i baza podataka bez ovlaštenja, odnosno svaka zloraba ili ilegalna uporaba informacijske tehnologije kao što je kompjutorski hardware ili software, elektronička pošta ili informacija.

Članak 15.

Etičko povjerenstvo

Senat imenuje Etičko povjerenstvo koje se sastoji od 2 (dva) člana iz redova nastavnika, 1 (jednog) iz redova suradnika i 1 (jednog) iz redova studenata.

Etičko povjerenstvo ima zadaću skrbiti o poštivanju i provedbi Etičkog kodeksa, davati tumačenja i provoditi postupak utvrđivanja povrjede Etičkog kodeksa.

Postupak pred Etičkim povjerenstvom uređuje se Poslovníkom o radu Etičkog povjerenstva, koji donosi samo Etičko povjerenstvo.

Mandat članova tog povjerenstva traje 4 (četiri) godine.

Članak 16.
Završne odredbe

Poštivanje odredaba ovog Kodeksa obvezatno je za sve članove/članice sveučilišne zajednice.

Kako bi se osiguralo poštivanje temeljnih načela Kodeksa, obveza je i pravo svakog člana/članice sveučilišne zajednice biti upoznat s ovim Kodeksom.

Pravo je i obveza svakog člana/članice sveučilišne zajednice, u slučaju povrjede Etičkog kodeksa, o svakom mogućem ili počinjenom kršenju Kodeksa izvijestiti Etičko povjerenstvo.

Svaka neutemeljena prijava, utvrdi li se da je podnositelj/podnositeljica prijave bio svjestan/svjesna neutemeljenosti prijave, smatra se povrjedom Etičkog kodeksa i podliježe sankciji.

Članak 17.

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu danom donošenja te se s istim datumom utvrđuje prestanak važenja *Etičkog kodeksa nastavnika, suradnika, znanstvenika i istraživača Sveučilišta u Zadru* (pročišćeni tekst rujan 2009)

KLASA: 012-03/10-01/04

URBROJ: 2198-1-79-06/09-01

Rektor

Prof. dr. sc. Ante Uglešić